

Tre enker blev gift med unge mænd

Ved Susanne Fabritius de Tengnagel 2018

I dag undrer mange sig, når en ung mand gifter sig med en kvinde, der er 15-20 år ældre end ham, men det var ikke et særsyn i 1800-tallet, hvor jeg kender til flere ægteskaber mellem en ung mand og 'gammel' enke. Om parret blev gift af kærlighed, ved jeg ikke, men de kendte som regel hinanden i forvejen, da de enten boede i samme landsby eller naboby i samme sogn, enken kunne have mindreårige børn og havde brug for en forsørger, og den unge mand kunne have brug for en husbestyrerinde.

Tre af mine formødre, som jeg vil omtale her, blev enker, da de var omkring 40 år og havde hjemmeboende børn, som skulle forsørges. Der var ikke noget, der hed enkepension for gårdfolk i første halvdel af 1800-tallet, så familiemedlemmer måtte hjælpe hinanden, hvis ikke enken fik mulighed for at gifte sig igen og sikre sig økonomisk. En enkes giftermålet kunne ofte være med en enkemand på samme alder, som også kunne have hjemmeboende børn, men det kunne også være med en ungarl, som havde brug for en kone til husholdningen, og som eventuelt kunne føde ham en arving.

Enken Anne Andersdatter

Min farfars mors farmor i Karlebo, Anne Andersdatter (1784-1856), blev enke 38 år gammel efter Peder Nielsen (1774-1822), som døde den 6. februar 1822 efter knapt 18 års ægteskab fra den 7. december 1804. Peder blev 47 år gammel.

Godt 4 måneder efter Peders død giftede den 38-årige Anne sig med den 23½ år gamle ungarl Christen Pedersen (1798 - 1846) den 21. juni 1822. Det blev til 24 års ægteskab, og så blev Anne igen enke, da Christen 47 år gammel døde den 28. maj 1846.

Anne Andersdatter levede i 10 år igen som enke og boede som aftægtskone hos sin eneste søn, hun fik med Christen, Peder Christensen, og døde som 72-årig den 23. december 1856.

Enken Birthe Christensdatter

Min morfars fars mormor i Ginnerup på Djursland, Birthe Christensdatter (1813 - 1891), blev enke 40 år gammel efter enkemanden Laurs Olesen Pind (1798 - 1853), som døde den 6. marts 1853 efter 14½ års ægteskab fra den 17. november 1838. Laurs blev 55 år gammel.

Laurs' første ægteskab med Ane Cathrine Rasmusdatter (1795-1838) fra 10. november 1821 varede i 17 år, da Ane Cathrine døde 43 år den 24. september 1838.

Godt 2 måneder efter Ane Cathrines død giftede den 41-årige enkemand Laurs sig med den 25-årige Birthe.

Omkring 1½ år efter Laurs død giftede den 44-årige Birthe sig med den 25-årige ungkarl Andreas Pedersen (1829 - 1892) den 2. december 1854.

Birthe døde 77 år gammel den 10. januar 1891. Året efter døde Andreas 62 år gammel den 8. januar 1892.

Enken Karen Jensdatter

Jeg er så heldig, at et billede af Karen Jensdatter med hendes anden mand, Hans Larsen, er bevaret. Min mormor har bag på billedet skrevet, at det må være et konstrueret billede af Karen Jensdatter og min mormors fars morfar, Jens Sørensen, da han ser meget yngre ud end hans hustru. Men det, min mormor sandsynligvis ikke har vidst, er at hendes oldemor, Karen Jensdatter (1812-1887), blev enke efter Jens Sørensen (1810-1855) og gift med en mand, der var 18 år yngre end hende, Hans Larsen (1830-1899), hvorfor jeg regner med, at billedet (tv.) forestiller Karen og Hans. Karen Jensdatter født i 1812 blev gift 1. gang 19. november 1833 med Jens Sørensen født i 1810. Han døde 30. april 1855, og allerede 6 måneder efter giftede Karen sig med Hans Larsen 23. november 1855, hvor hun i vielsesbogen angives at være 43 år og han 26 år. De boede i Østrup, Undløse Sogn i Vestsjælland. Karen døde 6. december 1887 angivet 75 år gammel. Hans døde 22. november 1899 angivet 69 år gammel.

